

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — — — 8 kor. | Negyed évre — — — 2 kor.
Fél évre — — — 4 " | Egyes szám ára — — 16 fill.
Nyilttér soronként 30 fillér.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő: **Ifj. Szántó Károly.**
Kiadóhivatal: **Szászvárosi Könyvnyomda R.-t.**
Megjelenik minden vasárnap.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, a pénzküldemények és hirdetések a kiadóhivatalhoz küldendők. Kéziratok nem adatnak vissza.
Hirdetések árszabály szerint, többszöri hirdetésnél árkedvezmény.

Soha a béke anyyala

annyira testet nem öltött az emberi képzeletben, mint ma, a háborúnak 8-ik hónapjában. Az emberiség sok-sok százazeinek párologó vérgőzétől elkábult és elfásult lelkekben megszületett, testet öltött a béke utáni vágyakozás. A palotákban ép úgy, mint a kunyhóban hő imát rebegnek a békéért, melynek értékét csak most tudjuk felismerni, amikor a rettenetes világháboru vérbe mártott pennával írja meg a világtörténelemnek egy olyan fejezetét, amelyben Szent István ezeréves országa újra fontos szerepet játszik.

Az óriási méretű háboru a földgolyó minden részében érezteti hatásait. Nem csoda tehát, ha naponként támadnak béke-apostolok, akik a béke érdekében minden tehetségüket kifejtik. A hadviselő államok mindegyikében utat tör magának egy-egy hang, amely csak halvány képviselője a népek lelkében ébredező vágyaknak, mégis bizonysgai annak, hogy az emberiség megdöbbsent és szeretné abban hagyni azt a tömeggyilkolást, amely a modern hadviseléssel együtt jár.

Kétségtelen, hogy mindenik államban óhajtják a békét, de az is kétségtelen,

hogy a békének feltételeit mindenik fél a maga javára — érdekeinek megfelelően óhajtja megállapítani. Miután pedig egyik fél sem engedhet vélt és jogos igényeiből, a fegyvereknek kell eldönteni mindent. Amíg ez a döntés nincs meg, addig békéről — bármint is áhitózzuk azt — nem lehet szó. Küzdünk kell mindaddig, amíg az igazságba vetett hitünk és meggyőződésünk szerint ebből a reánk kényszerített háboruból győztesként kerülünk ki.

Ez a hit és meggyőződés, melynek forrása a részünkön világosan álló igazság, fogja nehéz munkánkat megkönnyíteni.

Miként vitéz és derék katonáink emberfeletti erővel és kitartással harcolnak a véres csatamezőkön, s a vitézség és hősiesség haláltmegvető bátorságával ontják vérüket a hazáért, ép úgy kell nekünk, itthonmaradottaknak mindent elkövetni, hogy a békét hozó háboru mielőbb végét érjen.

E végből nem szabad visszariadnunk semmiféle áldozatoktól. Minden erőnkkel igyekezzünk a háboru érdekeit és céljait előmozdítani s életünket úgy rendezni be, hogy a ma még hosszúnak ígérkező hadakozás menete akadálytalanul haladhasson szent célja felé: a győzelem felé.

A háboru nemcsak vérünket, szívünket, lelkünket „hanem mindenünket követelheti. Pénzünket is. A második hadikölcsön kibocsajtása egy újabb bizonysgtételre hívja az ország népeit. Ujra be kell bizonyítanunk, hogy méltók vagyunk ezeréves történelmünkhöz. A hazának minden polgárát hassa át a haza iránti szent kötelesség s igyekezzünk mentül többen és mentül többet jegyezni a hadikölcsönből.

Dolgozzunk, adakozzunk jó szívvvel s igyekezzünk mindenkivel megértetni, hogy mindenikünknek — tudás és tehetség szerint — részt kell venni abból a küzdelemből, amelyből győzelmesen kikerülve olyan békéhez jutunk, amely nekünk minden tekintetben megadja mindazt, amit tőle várunk!

Ifj. Szántó Károly.

Jéggyár — Szászvároson.

Mondanunk sem kell, hogy az idei enyhetél folytán a jégvermek majdnem üresen maradtak. Ez a körülmény újra felszínre vetette egy jéggyár létesítésének tervét.

A napokban **Andrae József** polgármester az ez irányban érdekelteket egy értekezletre hívta meg, amelyre mintegy 25-ön jelentek meg: vendéglősök, kávéások, mészárosok és más érdeklődők.

A értekezlet elvben kimondta egy Szász-

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Esküszünk!

Szívünket csak egy dal heviti:
Tüzes, a vért felforralló,
Melynek a rime eget, földet
Lángbaborító riadó.
Refrénje vihar s fergeteként
Harsogja át a levegőt...
Haldoklók is fegyvert ragadnak,
Zászlónak varrva a szemfedőt.

Szélvész, orkán, villám mitőlünk
Tanul rettenthetlen csatát,
Nincs hatalom, erő: e dalra,
Mely védje ellenünk hadát!...
A halál is legjobb barátunk:
Mosolyogva tekint reánk...
Nagyok leszünk, világraszólók,
Földi mennyország lesz hazánk.

Föl, föl a végső küzdelemre!...
Ne lankadjon el még karunk:
Ellenünk egész világ népe
S mi győzni, győzni akarunk!
Szélvész, viharok rohamával
Üzzük mind messzebb ellenünk!...

Hogy villámként csapunk le rája,
A föld poráig megalázva,
Igaz szívünkéből esküszünk!

Kosztolánszky Istvan.

Hozzád.

Hozzád vezet minden tiszta álmom,
És Hozzád szépít minden nagy remény.
Hozzád foházkodik minden vágyam,
És Hozzád vonz a legszebbik erény.

Te vagy az Élet és az új Tavasz,
A szent hit és az ígélet hona.
Te vagy lelkem legféltettebb kincse!
— Maradj mellettem s ne hagyj el soha!

Minden virág Rólad mesél nekem,
És Rólad hoz hirt minden gondolat...
Téged csodál sok nagy akarásom,
— Te vagy szívemben a mosolygó nap!

Csak Érted élek, csak Benned hiszek.
Mit bánom én, mit rejt a nagy világ!
Engem nem hívnak bűnös távolok,
— Az én szemem Istent csak Benned lát.

Gyarmati Ferenc.

Levél a „vörös ördögök“-ről.

Végre 8 havi galíciai „tanulmány kirándulás“ (csunyább elnevezéssel háboru) után most Magyarországon vagyunk. Nem azért mintha a „moszkáli“ szorított volna ide vissza, hanem mert itt lett ránk szükség. Bizony a tél kezdete óta a huszár is legtöbbször gyalog harcol.

Sülyedjen el aki kitalálta! Semmit sem utált jobban a huszár, mint a gyalogtűzharcot, még a békeidőbeli „gyalog rukkoló“ sem volt nagyon népszerű. Dehát Limanova után kitalálták, hogy bizony a huszár nemcsak lovon jó, de jó gyalog is, még jobb, mint a baka! Szuronyuk sem volt még az időben Limanovánál s karabély-tussal mégis agyonvágta a muszkát. Hát még most, mikor szuronyt is kaptunk a karabélyokra és csukaszürke köpenyt. Megállta azonban a helyét a huszár lovon is. A háboru első ütközetét is a mi ezredünk vivta még aug. 15-én, Lemberg-től északra, az orosz határon. Ebben a csatában kaptuk a „vörös ördög“ nevet. Az ezred felderítésre küldetett előre, Lemberg-ből Luck felé. Aug. 15-én értünk Stojanow határmenti faluba, úgy déli 1 órakor. Éppen a déli harangszó hallatszott, ez volt, amint ké-

Használjunk hadisegély-postabélyeget!

városon létesítendő jéggyár szükségességét. Andrae polgármester azon reményének adva kifejezést, hogy talán maga a város lesz hajlandó, — ha a kellő fogyasztás biztosítva van — egy jéggyárat felállítani, ajánlja, hogy kérjék fel a városi tanácsot, miszerint ez ügyben egy tervet dolgozzon ki s terjesszen a képviselőtestület elé. Szerinte a jéggyár felépítéséhez és berendezéséhez szükséges 120 ezer koronát vagy annak egy részét — tekintettel a város pénzügyeire és a pénz kölesön utján leendő előteremtésének nehézségeire — a város jobbmódu polgárai a jegyzett hadikölcsön kötvényekben garancia mellett kölcsönöznék a városnak, amiket aztán könnyen lehetne lombardirozni.

Voltak ellenvélemények is, amelyek a jéggyár létesítését ez évre elkésettnek tartják, mert mire az — tekintettel a hadbavonulások miatt beállott és még beállható munkáviszonyokra, meg szállítási és anyagbeszerzési nehézségekre — elkészülne, a nyárnak vége lesz. Továbbá arról is volt szó, hogy a város ne építsen egy ily nagy befektetést igénylő gyárat, hanem csupán egy, a mulhatatlan szükségleteket fedezni tudó 40—50 ezer koronába kerülő kisebb méretűt, amely aztán gyorsabban is elkészülhet.

Minden esetre helyes dolog, hogy egy város jéggyárat létesít. A kivitel méreteit, módzatait feltétlenül a szakértők tervei és költségvetései, véleményei után kell megállapítani.

Ugy tudjuk, hogy a vágóhid jövedelme e célból a vágóhídi-díjak felemelésével növeltetett. Sajnos, a pénzek egyébre fordítottak s most a mészárosok hiába várják az ígért és tervbe vett hűtők építését.

Ezzel is úgy vagyunk, mint a Pecz-patak szabályozásával: a pénz behajtva, a patak pedig mossa, sodorja a földeket...

A jéggyárra nemcsak azért is van szükség, mert az enyhe telek miatt jéghiány állhat be, hanem azért is, mert egészségügyi szempontokból nagyon sok panasz merül fel a természetes jég mikénti felhasználása iránt.

Most, mikor a háboru folytán a különböző járványos betegségek csirái ellen is kétszerezsen kell fellépünk, igazán helyén való dolog egy műjéggyár létesítése.

Arra azonban ügyelni kell, hogy se a város, se a város közönsége, rá ne fizessen az üzletre.

San-Toy.

Legujabb táviratok.

Berlin, ápr. 23. A nagy főhadiszállás a nyugati hadszínterről jelenti: A tegnap esti órákban a Steenstrat és a Langeumorktól keletre eső arcvonalunkon előrenyomultunk az Iperntől északra és északkeletre levő ellenséges hadállások ellen. Csapatunk 9 kilométernyi arcvonalon, egy iramban a Pilkomtól délre és keletre eső magaslatokra törtek előre. Együttal szivós harcban kiküzdötték Steenstrat közelében az Ipern csatornánál való átkelést, amelynek nyugati partján megvetették lábukat. Langemarkt Steenstraat és Pilkom helységeket megszállták. Legalább 1600 francia és angol hadifogoly és 30 ágyu, köztük 4 nehéz ágyu jutott kezünkre. A Maas és Mosel között a harci tevékenység ismét élénkebb volt. Tüzérségi harcok különösen hevesek voltak. Lombrémál, St.-Michelnél, Aprémontnál és Flireytől északkeletre, a gyalogsági ellenséges támadás Estilly és Aprémont közti erdős telepen történt. Itt a franciák egyes helyeken behatoltak a legelől levő állásainkba, de részben ismét kivetkük őket. A szuronyharcok még folynak. Avricontól nyugatra, az általunk elfoglalt Embermenil helységet, amelyet a franciák felgyújtottak, előőrseink kiürítették. A helységtől északra és délre elterülő magaslatokat azonban tartjuk. Keleti hadszíntér: Az általános helyzet változatlan. A kárpáti arcvonalon helyenként ágyuharc volt. A mi tüzérségünk Nagypolyánnál, a németeké pedig Koziovánál eredményesen működött. Az uzsoki szoros mellett levő állásoknál az oroszok visszavert rohama után, aránylag nyugalom van. Az összes foglyok megerősítik az ellenség nagy veszteségeit. A szorosról keletre tegnap az ellenségnek egy erős támaszpontját elfoglaltuk. Délkelet-Galiciában és Bukovinában nincs változás.

Berlin, ápr. 23. A Wolf ügynökség jelenti: A német nyílt tengeri flotta a legutóbbi időben, több hadiutat tett az északi tengerre, miközben az angol vizekre is előnyomult. Ezen utak egyikén sem talált angol tengeri haderőre.

NAPI HIREK.

— A gör. kel. érsekmetropolita jubileuma. Metianu János gör. kel. érsek 40 éves püspöki tevékenységének évfordulóját e

napokban ünnepelte a háborus viszonyok miatt csak szűk egyházi körben a gör. kel. egyház papsága. A patriárkakort ért, összakálu, de ma is délceg tartásu, érdemes egyházférfiut jubileumán számtalan tisztelője kereste fel szerencsekívánataival.

— A hunyadi róm. kath. egyházkerületi főesperesi teendők ideiglenes ellátásával gróf Majláth Gusztáv püspök Ládgy Gyula hátszegi esperest bizta meg.

— Przemysli hősök. Dr. Székely Ferenc, szászvárosi ügyvéd, aki mint tartalékos főhadnagy Przemysl váranak hős védelmezője között küzdött az utolsó pillanatig, márc. 23-iki kelettel levélben értesítette Piskin lakó feleségét, hogy életben van, egészséges és hadifogságba megy. Egyben melegen üdvözlő összes hozzátartozóit és barátait. Ugy szintén Szemerey Gergely volt Kún-kollegiumi tanár is ápr. 5-iki kelettel Kiewből irt hozzátartozóinak. A mai nehéz és szomorú időben az ilyen híreket is nagy megnyugvással, sőt örömmel kell fogadnunk.

— Előléptetés. Harth János, a helybeli „Brooser Vorschusverein“ tisztviselője, tartalékos tüzérhadnagy, aki a 12-ik nehéz tarack tüzérezredben küzd az oroszok ellen, valamint Kaess Emil okl. mérnök, tartalékos tüzérhadnagy, aki a 6-ik nehéz tarack tüzér ezredben vesz részt a háboruban, főhadnagyká nevezettek ki. Mindkét szászvárosi ifjunak szivből gratulálunk! Harth főhadnagy jelenleg a harctéren hosszasan küzdő tiszteknek adni szokásos 14 napi szabadságát élvezi itthon, övéi körében.

— Adakozzunk a „Vörös-Kereszt“ egylet részére.

— Kitüntetés. A király Klein Hermann utász főhadnagyt az ellenséggel szemben tanusított vitéz magatartásáért a „Signum laudis“-sal tüntette ki. A főhadnagy dr. Klein Ármin helybeli ügyvédnek a fia.

— Mindennel és mindenben takarékoskodjunk, mert nem tudhatjuk, hogy a háboru meddig tart s mennyire vesszi igénybe meglévő készleteinket!

— Kinevezés. A király Haupt Frigyes kir. táblabíró a nagyszebeni kir. törvény-székhez tanácselnökké nevezte ki.

— Vessünk be minden talpalatnyi földet!

sőbb kiderült, az áruló jel az oroszoknak. A dandár már lóról le volt szállva, mikor az osztrák csendőrrjárőr jelentette, hogy a közeli erdőben orosz lovasokat látott, ugy szintén a szomszédos Torki falu ég, az oroszok gyújtották fel. A lovasdandár azonnal lóra ült s az orosz határon át Torki falunak tartottunk. Leirhatatlan érzés volt ez, midőn először rántottunk kardot, minden emberen látszott, hogy alig várja, hogy már verekedhessék. A panyókára vetett mentét jól a szárazakat tartó balkézre huzztuk az induláskor. Mikor pár perc múlva átléptük az orosz határt, elhagytuk az orosz cimerével ellátott határoszlopot: mindenkin végig futott a büszkeség érzete, hogy már az ellenség földjén van! Mire az égő faluhoz értünk, az oroszok onnan már elszaladtak, csak egy pár kozák csavargott bujkálva ott, azokat a kiküldött huszárok egy-egy jó vágással nyomban átküldték a másvilágra, amint mondják azért, hogy a lovát elhozhassák!

Amikor falutól az erdő felé tartottunk, melyet, úgy 2000 lépésre megközelítettünk, puska- és srappellőt fogadott. Itt volt az ezred tüzkeresztsége!

A kiküldött járőrök már hozták is a jelentést, hogy az erdőn tul 4 ágyu van, 2 géppuska és körülbelül egy lovasdandár az ágyuktól oldalt, kisebb osztagai pedig az erdőbe

előretolva. Nálunk egy 2 ezredből (5. és 9.) álló lovasdandár volt csak és 1 lovas-géppuskás osztag 4 puskával.

A dandár-parancsnok azonnal kiadta az intézkedést: roham az ágyuk és géppuskákra. Ügetésben megindultunk az erdőn keresztül, s mikor az erdőből kiértünk úgy 1000 lépésre megláttuk a 4 ágyut és 2 géppuskát: irtózatos „rajta-rajta“ ordítással teljes futtatásban rohantunk neki, a ránk tüzelő ágyu és géppuskákra!

Az orosz tüzérek annyira megvoltak lepetve, hogy még 1—1 lövést kartáccsal leadtak ránk, akkor egyrésziük az ágyuk alá bujt, nagyobbik részük a lovaikhoz szaladt s lóra ülve menekült. A 4 ágyu és 2 géppuska kezünkre került, akit csak ellehetett érní levágtuk, foglyok csak azok lettek, akik az ágyu alá bujtak s így karddal elérni nem lehetett. Közbe az ellenséges lovasdandár is közeledett felénk előretartott lándzsákkal.

Ujra rohamot fujtak s vágóban neki lovasgoltunk. De, mikor a „rajta-rajtát“ kiáltottuk, az egész muszka társaság megfordult s eszevesztetten futott, ki amerre látott. Itt is jó aratása volt a „könnyű“ lovassági kardnak. Este lett már mire vége lett a harcnak. Nekünk 1 tiszt halottunk volt, gr. Csáky hadnagy, egy önkéntes és néhány huszár. De orosz halott és sebesült az volt elég. Az ütközet színhelye

a harc teljes elültéig teljesen nyugodt volt, nem mertek megmozdulni a halottak közt a sebesültek, csak mikor már egész csend volt, kezdett élénkülni a csatátér. Innen is, onnan is nyujtogatta nagy óvatosan a nyakát egy sebesült, elindult négykézláb, megállt, figyelt, hogy hát, hogy is „áll a bál“? S mikor a mi sebesültvívőink mentek összeszedni őket, ujra mozdulatlanok lettek a muszka sebesültek a félelemtől, úgy kellett felráncigálni őket! Ebben az ütközetben a híres orosz „sárga dandárt“ vertük széjjel, mely csupán csak sárga lovakból volt összeállítva.

Pár nap múlva már Luck alatt álltunk, majd visszajövet Kamionka—Strumilovánál ujra kétszer rohamoztuk az ágyukat teljes sikerrel. Itt a menekülő muszkák a magas kőfállal körülvett templomkertbe szaladtak s feltartott kezekkel kértek kegyelmet. Dehát huszártól kegyelmet, mikor már bele van melegedve a verekedésbe? az nehéz dolog. Nem is jött ki onnan egy muszka sem élve. Mikor látták, hogy itt nincs kegyelem, sokan átpróbáltak mászni a kőfalon, dehát szerencsére elég magas volt, nem lehetett onnan meglépni. Rémuljt arccal, a földön, kezét összetéve várták kegyelemért könyörögve a biztos halált, dehát ilyenkor még a tiszték sem képesek a már felbőszült legénységet az oknélküli gyilkolástól visszatartani. Ez a 2

— **Hirdetmény.** Közhírré teszem, hogy a cs. és kir. hadügyminiszterium tengerészeti osztálya által kibocsátott pályázati hirdetménye szerint a hadtengerészeti akadémiában a következő 1915/1916. iskolai év kezdetén (szeptember hó 16-án) a cs. és kir. hadtengerészeti akadémiában előreláthatólag 70 hely és pedig 30 egészen ingyenes és féldíjmentes kincstári hely, továbbá 40 fizetéses és alapítványi hely fog betölteni. Felvételi feltételek a városi tanácsnál hétköznap a hivatalos órák alatt megtekinthetők, vagy nyomtatott teljes kiadásban Seidl L. W. fia cégnél Wienben, Grill Károly cégtől Budapesten, vagy a hadtengerészeti akadémia parancsnokságától is beszerezhetők. Szászváros, 1915. évi márc. hó 31-én. **Andrae József** polgármester.

— **Katonai előléptetés.** **Meskó Miklós** népfőlkelő honvédhadnagyot főhadnaggyá léptették elő.

— **Kitüntetések.** **Barcsay Tibor** tart. huszárfőhadnagy bátor és vitéz magatartásáért a „Signum laudis“ jelvényvel lett kitüntetve. **Báró Szentkereszthy István** huszárkapitány, báró Szentkereszthy György volt főispánunknak fia, az ellenséggel szemben tanúsított vitéz magatartásáért a német vaskereszttel tüntetett ki.

— **Meghívó.** A Dévai Takarékpénztár Részvénytársaság rendes évi közgyűlése folyó évi április hó 25-én délelőtt 11 órakor, vagy ha elegendő részvényes meg nem jelennek, május hó 2-án fog saját helyiségében megtartani. Felkérjük a t. részvényeseket, hogy részvényeiket a közgyűlést megelőzőleg 3 nappal az esetleg szabályszerűen kiállított meghatalmazással együtt pénztárunknál tegyék le, különben szavazati jogukat nem gyakorolhatják. Tárgysorozat: 1. Elnöki megnyitó, jegyző s jegyzőkönyvi hitelesítők kijelölése. 2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság évi jelentése és indítványai. 3. Az alapszabályok módosítása. 4. Közgyűlési elnök, igazgatóság és felügyelő-bizottság megválasztása. 5. Az alapszabályok 34. §-a szerint bejelentett esetleges indítványok tárgyalása. Déva, 1915. évi április hó 16. Az igazgatóság évi jelentése, valamint az összes zárszámadások és az intézet üzleti mérlege, eredeti példányban, naponta az intézet üzlethelyiségében megtekinthetők. A részvényes szelvényei az intézet pénztárnál, valamint puji fiókintézetünk-nél, továbbá a Magyar Általános Hitelbanknál Budapesten, folyó évi május hó 3-ától kezdődőleg beváltatnak. Dévai Takarékpénztár Részvénytársaság igazgatósága.

ütökzet tette a honvédhuszárokat az oroszok előtt félelmetes „vörös ördög“-ökké. A mai modern visszafutó csövű ágyuk és perccenként 300-at lövő géppuska ellen lóháton rohamozni, nem egyszer, hiszen akkor azt is lehetne mondani, hogy az kivétel, de a háboru folyamán már többször is: olyan bravour, melyet az ugy nevezett „hires“ orosz lovasság soha meg nem tett, s amiért méltán érdemeltük ki a „vörös ördögök“ nevet. Azt a lelkesedést és örömet pedig leírni nem lehet, ami az akkor Lembergben állomásozó hadseregparancsnokság és Lemberg város közönségét eltöltötte, midőn felderítő utunkról visszatérve trombitaszóval bevonultunk Lembergbe, magunk előtt hajtva 96 foglyot, a zsákmányolt ágyu és géppuskákat és orosz sebesülteket, köztük a lovasdandár parancsnokát, Vanowski tábornokot, kinek zsebében a motozaskor megtaláltuk a cár kinevező okiratát Lemberg kormányzójává.

Lovasságunk ezen kiméltelen, de a cél érdekében szükséges első fellépése meg is tette hatását az ellenségnél. Honvédhuszárokkal rohamot, ha csak elszaladhattak, sohasem vettek fel. Volt még egy-egy orosz lovascsapat, mely látszólag jött szembe mivelünk, de bizony a „rajta-rajta“ kiáltásnál az addig felénk meredező lándzsa erdő ugy megszaladt, hogy alig lehetett utolérni. Az orosz

— **Kinevezés.** A m. kir. földmívelésügyi minister Fröhlich György m. kir. segédmérnököt, m. kir. erdőmérnöké: Sallak János m. kir. erdőmérnök-gyakornokot, m. kir. segéd-erdőmérnöké nevezte ki. — Előbbeni a vajdahunyadi m. kir. járási erdőgondnokság vezetője, jelenleg mint tartalékos cs. és kir. tűzérőhadnagy a harctéren küzd.

— **Fémkészletek bejelentése.** A kormány több rendelete kötelezővé tette számos fémnek, mint pl. alumíniumnak, ólomnak, vörösréznek, sárgaréznek, nikkelnek, cínnek, stb. és az ezekből előállított fél- és készgyártmányok bejelentését abban az esetben, ha a rendeletekben megállapítottnál nagyobb mennyiségben vannak raktáron. A honvédelmi miniszter pedig e fémek egyrészét hadicélokra igénybevetetteknek jelentette ki, ami azzal a következménnyel jár, hogy ezeket a fémkészleteket elidegeníteni nem szabad.

— **Kinevezés.** **Brády Atilla** kőrösbányai járásbíró ítélőtáblai bíróvá nevezetett ki.

— **Helyreigazítás.** E lap mult számában egyesületünk hálás köszönettel nyugtázta a vak katonák javára rendezett estélyen befolyt felülfizetéseket. Leirási hiba folytán **Lebovics Hermann** helyett **Loborics Hermann** ur 10 koronáját nyugtáztuk. Most tisztelettel hozzuk helyre tévedésünket. Együttal hálás köszönettel nyugtázzuk **Salamon Györgyné** 4 K, **N. N. 2 K** adományát is. A szászvárosi ifj. leányegyesület.

— **Üdvözlét — a harctérről.** **Ehrlich Géza** és **Bartha Béla** huszár főhadnagyok a hadbul hozzánk intézett soraikban szíves üdvözlétüket küldik szászvárosi ismerőseiknek és barátaiknak.

— **Van-e tüzoltóságunk s ha igen ki van-e az képezve?! Mi van a tüzoltószerekkel?! A szászvárosi polgárság joggal teszi fel most e kérdéseket. Jól tudjuk, hogy a tüzoltóságunk ma nem képes hivatásának megfelelni. Sok tüzoltó hadbavonult. Nem részletezzük, hogy miért, hanem egyszerűen leszögezzük azt a tény, hogy ma Szászvároson egy tűz esetén a tüzoltóság nem tud, nem képes érvényesülni s különösen az oltószerek büntetendő állapota miatt. Erélyesen hívjuk fel a tüzrendészej legfelsőbb órét, a rendőrkapitányt, hogy a szászvárosi tüzoltó ügyet és a tüzoltó-felszerelést a legrövidebb idő alatt rendeztesse, mert ha május végéig ez nem történik meg, a belügyminiszteriumhoz fordulunk orvoslásért. Elvégre maholnap jönnek a nagy forró-**

lovasságból csak a dragonyos és a huszár ér valamit, az ulánus, a kozák és a cserkész nemcsak gyalázatosan van lovasítva, de rongyos egy társaság. A cserkészek gyalog jobban használhatók, mert elég ügyes lövők.

S ha a háboru után el is veszik majd talán tőlünk a vörös nadrágot s egész mostani egyenruhánkat a harcszerűség szempontjából, ne feledjük el, hogy az a vörös nadrágos, panyókára vetett mentés, cifra zsinoros huszár szerezte meg lovasságunk félelmes hírét: a „vörös ördög“ nevet. Példátlan és a huszárezredek történelméből felelevenített magyar vitézséggel elérték azt, hogy a négyszeres tulerőben levő ellenséges orosz lovasság egyetlenegy rohamot sem mert ellenünk végig lovagolni.

Büszkén mondhatja el ezredünk, hogy nem csak tisztán frontbeli huszárjai, de harcra nem hivatott legénységünk is minden alkalommal önként harcba ment, melynek elég szép bizonyítéka az, hogy tisztiszolgának arany vitézségi érme van.

Mi pedig, kiket a gondviselés eddig megóvott, mindig büszkeséggel és hálával gondolunk majd vitéz bajtársainkra, kik királyunkért s édes hazánkért életüket és vérüket áldozták.

Északi hadszíntér, 1915. apr. 11.

Ehrlich Géza.

ságok, mikor a tűzvésekneknek jobban ki van téve a lakosság s akkor késő lesz saját kárunkon okulni. Legyen rend!

— **Kitüntetett hajógépész.** **Suss Albert**, **Sziebig János** piskii asztalosmester mostoha fia, a „Zenta“ csatahajón, mint gépész teljesített szolgálatot. Mult év aug. 6-án hősi halált halt. A hivatalos lap most közli, hogy a király arany vitézségi éremmel tüntette ki.

Tej uzsora.

Igenis, van ilyen is. És pedig a szászvárosi tejárusítók jóvoltából. Most akarják emelni a tej árát, mikor a jószág maholnap kimegy a legelőre, tehát tartása olcsóbb. Más évben májusra leszálott a tej ára éppen az említett oknál fogva, most emelni akarják, mert eszükbe jutott, hogy még ezzel nem uzsoráztak.

E szemtelenségnek minősíthető eljárással szemben ideje volna erélyesen fellépni. Nagyon helyeseljük a rendőrhatalóság erélyes fellépését, de foganatja csak akkor lesz, ha a tejfogyasztó közönség is egyszer már a sarkára áll és tényleg nem fizet többet a hatóságilag megállapított árnál, sőt a többet követelőket egyenesen feljelenti. Ehhez nem kell egyéb, mint a kényelmeskedés elhagyása. Kellemetlen biz az, de vajjon nem kellemetlenebb többet fizetni, mint a hatóság kezére játszani a saját jól felfogott érdekünkben. Ha nem teszi meg a fogyasztó közönség, megérdemli, hogy, miután magát kiszolgáltatja az árusítóknak, még drágábban fizesse meg. Tisztelettel kérjük a rendőrkapitány urat, hogy a tejárusítókat tovább is ellenőrizze.

Végül kérjük a katonai hatóságot is arra, hogy a tej maximális árát (24 fill.) tegye napiparancsba azzal, hogy ennél többet fizetni nem szabad, a többet követelők feljelentendők, hogy büntetésüket elvehessék. Kicsiny dolog, de ugyancsak javára válik ugy a katonaságnak, mint a közönségnek. Azt hiszem, hogy a köz érdekében itt is szükséges, hogy a katonai és polgári fogyasztó-elem egymást támogassa.

Felhívás.

A gyorssegély Augusztá-alap elhatározta, f. évi május hó 1-én „füsttelen napot“ rendezni Budapest székesfővárosában és felkért, hogy én is mint Szászváros polgármestere ilyen napot rendezek.

A mozgalom céljai: felhívni a közönséget, hogy ezen a napon ne dohányozzék és amit ezáltal megtakarít, fordítsa az Augusztá-alap által létesítendő rokkant katonáink alapja javára. Aki pedig ezen a napon nem mond le a dohányzásról, fizessen füstadót, azaz váltsa meg azt önként valamely pénzadománnyal.

A befolyó jövedelem 25%-át a tetszésünk szerint kijelölendő helyi segélyezés céljára ajánlja fel az alap, és csupán a 75% be- küldését kéri az elszámolás alkalmával.

Meg vagyok győződve, hogy városunk igen tisztelt közönsége is nagy lelkesedéssel fogja fogadni e hazafias, jótékony mozgalmat és minél jobban elfogja segíteni e nap sikerét.

Közelebbit falragaszokon fogok az igen tisztelt közönség tudtára adni. (25-én d. e. 11 órakor e tárgyban a városházán értekezlet lesz. Szerk.)

Szászváros, 1915. évi április hó 21-én.

Andrae József polgármester.

Gravenhorst Gyula szíjgyártó-mester Szászváros, Hegy-utca 5. szám.

Ajánlja a nagyérdemű közönségnek dúsan felszerelt nagy raktárát lószerszámok, testövek, bocskorszijak és nadrágszjakban, nyergek és mindennemű lovaglási szerszámokban. Ezenkívül minden e szakmába vágó cikkek a lehető leg-

111 :: olcsóbb árakban kaphatók :: 8-

Rendelések és javítások lelkiismeretesen, gyorsan, kifogástalan kivitelben és olcsó árban teljesíttetnek.

CSARNOK.

SZONETTEK.

Bimbók „Zozó mimóza-virágaiból.“

Zozó és Leila.

Almomban ma Leilát láttam,
Fehér-arcú halvány szép keleti lány,
Messzi Keletről suhant mint néma árny,
Jött tündöklő fehér ruhában.

S amint suhant Kelet szépsége halkán:
Találkozott Zozóval, nyugati lánnyal,
Lelkük tele volt piros, vágyó lánggal
S csókolták egymást vágyón, hosszasan.

Zozó szólt: Leila... egymást sohse láttuk még,
Te se engem én se tégedet,
Halld hát Leila: Bennem Nyugat lángja ég.

Nyugaton is szép minden... szép a szerelem...
Nyugaton engem szeret valaki.
Nyugatra ... ugye Leila eljössz velem ... ?

*

Zozó és én.

Midőn felszállunk a boldog percekben
Szédítő, büszke, furcsa piros várra
S gúnyosan nézünk minden kicsiny tájra:
Boldogok vagyunk ... s az idő tovalebben.

Magasra szállunk büszkén mindaketten,
Lelkünk ragyog mint két lobogó fáklya,
S mig nézünk hosszán... szent csodákra várva:
Boldogok vagyunk ... s az idő tovalebben.

S midőn sok nagy éjen dalokat hallunk:
Fehéren ... boldogan szaladunk messze ...
S dalol az én lelkem s a Zozó lelke.

S mig fehér dalunk az éjbe felzokog:
Magasra szállunk büszkén mindaketten,
Boldogok vagyunk ... s az idő tovalebben.

*

Találkozás a mezőn.

Hol harmatos fűszálat csókol a lég,
Hol madárcák dalolnak a napsugárban,
Hol a lélek elmerül egy örök vágyban,
Hol kéken tündöklő a végtelen ég

S a szivekben egy láng oly csodásan ég:
Ott ... a harmatos mezőkön barangoltam,
Bokrétát kötöttem, virágok közt voltam
S pirosan pompázott hajnalban a lég.

Szembejött velem egy hajnali leány
Tarka mezei virággal kezében
S vágyva néztük egymást a tiszta légben.

És vágyón, némán megcsókoltuk egymást,
Aztán tovatűnt fehéren, merengőn ...
... S már csak az Éj sir a hajnali mezőn...

Gredinár Aurél.

Levél a hadbúrl.

A háboru husvét elsőnap epizódját írom
meg, mely azt hiszem nem utolsó a háboru
apró események között.

A szent ünnep első napján pacsirta-dalos,
aransugaras reggelre ébredtünk.

A fiuk már korán reggel kitakarították, be-
homokolták a lövész- és futóárkokat. Rendbe-

szedték ruhájukat, magukat. Ugy, amint azt
otthon szokták ünneppon cselekedni. Aztán
összegyültek az egyik tágas lövészárkokban,
lekapták megbarnult, gyűrődött sapkájukat.
Egyikük valami szomorú templomi énekbe
kezdett, a többi utána. Énekeltek a havasi
fiuk hosszán, vontatottan, úgy mint otthon a
templomban szoktak.

Szép volt, megható volt. Én is ott álltam
levett sapkával legényeim között. Lélekben,
gondolatban pedig ott ültem a mi szép, kom-
mor, boltives templomunkban.

De ha! Mi az? Elhallgat az ének. Figye-
lünk. Az orosz schwarmlinia. Igen. Az orosz
schwarmliniában is felhangzott hosszán, von-
tatottan a zsolozsma.

A fiuk folytatták az abba hagyott éneket.
Most mindkét oldalról szállt az áhítatos, von-
tatott könyörgés a magasba ...

Talán ott egyesültek!

Vége lett az éneknek itt is, ott is. És most!
Az orosz lövészárkokból kimászik egy lapos
sapkájú, köpcös moszkovita. Utána a másod-
dik, harmadik ... tizedik ... századik ...

Egy egész orosz rajvonat ott állott előttünk,
barátságosan, fegyvertelenül.

Csak egy sortűz beléjük, a teljes figurákba,
csak egy schrapnell közéjük s száz meg száz
orosz katona vérét itta volna be a szomjas,
sárga homok.

De nem tettük. Hogy miért? Pontosan sem
én, sem tisztársaim nem tudjuk. Talán a
szent ünnep miatt! A szeretet nagy napján
vért ontani? Talán gavalératlan eljárásnak
éreztek, talán szégyeltük az ünneplő, fegy-
vertelen ellenséget lemészárolni? Nem lett
volna virtus, hisz pusztá kézzel, tavaszi jó
kedvvel integettek át.

Szóval valami benső érzés lenyűgözött ben-
nünket. Nem nyultunk, nem jött, hogy nyul-
junk jó öreg manlicherjeinkhez, melyek szép
sorban ott feküdtek előttünk a lőrésekben.

Az oroszok, úgy látszik, ezt megéreztek s
természetesnek találták. Egyenként, majd cso-
portosan jöttek felénk, fegyvertelenül, nyu-
godtan jöttek, némelyek groteszk táncot lejtve
hatalmas csizmáikkal. A két schwarmlinia kö-
zötti távolság közepén megállottak. Lehettek
vagy két-háromszázan. De már akkor a mi
katonáink is csoportosan bujtak ki lövész-
árkaikból s húzódtak a középvonal felé. Össze-
értek. Mintha régi jó barátok lettek volna,
kezet szorítottak. Pár perc múlva magyar-orosz
összevegyült.

Az oroszok kis, erősen barna emberek a
9-ik gyalogezredből. A mieink fehér, tiszta
képű, nyulánk román fiuk. Nézegették, must-
rálták egymást. Előkerültek a cigaretták s szállt
a füst a semleges vonal fölött. Jól érezték
ott magukat s biztonságban, mert most sem
innen, sem onnan nem lehetett közéjük lőni.

Napok óta ott hevert temetetlenül egy fél-
arcu szanitéc. Valamennyien körülállták s le-
vett sapkával gyászolták mig elföldelték.

Ugy egy jó félóra múlva bucsuzni kezdtek
a fiuk. Kezet fogtak s egyenként, kettesével,
úgy amint jöttek, ők is, a mieink is, az ágas-

bogas ruhaszaggató drótsövények között ha-
zafelé tértek.

Még nem értek haza, midőn hátunk megett
megszóltak a karcsu tábori ágyuk, rémesen
visitva, salvet küldtek ők is. Salvejuk kemény
volt. Nehány lapos sapka szemrehányóan le-
gurult, néhány zöldes-barna köpeny vonaglott.

Azután csend lett. Ujból a sárga dudoro-
dások, lövészárkok vették át láthatatlanul a
szót. A pacsirták tovább daloltak s a fiuk
hangosan beszélve fogtak hozzá a fegyver-
csövek tisztításához.

Dr. Dénes István.

KÖZGAZDASÁG.

*Az Urükány-Zsilvölgyi Magyar Kö-
szénbánya Részvénytársaság* e hónap
15-én Ullmann Adolf főrendiházi tag el-
nöklésével megtartott rendes közgyűlése el-
határozta, hogy a 335.340 korona alapsza-
bályszerű leírások eszközzése után fennmaradó
1.579.020 korona tiszta nyereségből 1.120.000
korona mint 7 százaléknyi osztalék fizettes-
sék ki az 1914. üzletévre, az értékcsökkenési
tartálékalaprendkívülijavadalmazására 300.000
korona fordítottassék, a tisztviselők nyugdíj-
alapjához rendkívüli hozzájárulás fejében
10.000 korona használtassék fel és az alap-
szabályszerű jutalékok fedezése után fennma-
radó 35.560 korona új számlára vitessék elő.
A 200 korona névértékű részvények 24. sz.
szelvénye e hónap 16-ától kezdve 14 koronával
kerül beváltásra. Az igazgatóság jelen-
tése megállapítja, hogy a termelés az év első
felében normálisan alakult, minthogy a kellő
számu munkásszemélyzet rendelkezésre állott.
A normális viszonyoknak a mozgósítással
elkövetkezett hirtelen megszűnése és a közeli
jövő helyzetének bizonytalansága pillanatnyi-
lag az üzem megakadásának veszedelmével
fenyegettek. A társulati bányák mintaszerű be-
rendezése és a minden habozás nélkül fogat-
natba vett célszerű intézkedések azonban e
nehézségek gyors leküzdését lehetővé tették
és biztosították a termelés folytonosságát.
Az évi termelés 548.500 tonnát tett ki az 1913.
évi 643.500 tonnával szemben; ez a csökkenés a
rendkívüli viszonyokban és a lényegesen meg-
apadt munkaerőben leli magyarázatát. A szén-
piac különösen az év második felében, a mi-
dőn a külföldi szén behozatalában nagy ne-
hézség következett el, igen szilárd volt. A
gyakori forgalomkorlátozás és forgalommeg-
szüntetés, valamint a majdnem állandó és
többnyire nagymértékű kocsihány a rendelé-
sek lebonyolítását azonban igen megnehezi-
tette. A pirszenpiac is az év tulnyomó részé-
ben kedvező volt és az egész termelésnek
kielégítő árak mellett való elhelyezését tette
lehetővé. A Lupényben létesített új benzolgyár,
amelyet tavaly júliusban helyeztek üzembe,
a hozzáfűzött várakozásnak minden minden
tekintetben megfelel és annak terméke igen
kielégítő ár mellett élénk keresletnek örvend.
A kocszgyár egyéb melléktermékei is könnyen
és kedvező áron volt értékesíthető.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságu portland-cementet ajánl olcsó áron a

Portland-Cementgyár, Kugler és Társai
Brassóban. Itt helyben kapható M. G. Zobel cégnél.

NYOMATOTT A SZÁSZVÁROSI KÖNYVNYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG GYORSSAJTÓJÁN 1915.